

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет початкової освіти

**Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій
школі**

Лабораторія модернізації початкової освіти

Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Бердянський педагогічний університет

Прикарпатський національний університет імені Василя

Стефаника (ПНУ)

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Всеукраїнська науково-практична

інтернет-конференція

7-8 жовтня 2020 року

(матеріали конференції)

Умань-2020

Головний редактор:

Комар О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії модернізації початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Кравчук О. В., д-р. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Грітченко Т. Я., канд. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Лоюк О. В., канд. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Роснко Л. М., канд. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Торчинська Т. А., канд. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Шевчук І. В., канд. пед. наук, доц. кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Байдюк Л. М., викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск збірника:

Якимчук Б. А., кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку рішенням ради факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 29 жовтня 2020 року)*

Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи: зб. матеріалів Т17 Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» (м. Умань, 7-8 жовтня 2020 року) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. Комар О. А.; редкол.: Кравчук О. В., Грітченко Т. Я., Лоюк О. В. [та ін.]. – Умань, 2020. – 80 с.

УДК 378.018.8:373.3.011.3-051](06)

До збірника увійшли матеріали конференції учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» у яких науковці розглядають актуальні питання підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей

ЗМІСТ

- 1 **Байдюк Любов Миколаївна** 7
викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ БАКАЛАВРАТУ
- 2 **Вікторія Володимирівна Бондаренко** 11
кандидат педагогічних наук, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ТА РЕЗУЛЬТАТ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ АКТИВНОСТІ
- 3 **Бондаренко Геннадій Леонідович** 15
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна
Ващенко Олена Миколаївна
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ
- 4 **Гаращук Євгеній Михайлович** 20
викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ УМІНЬ РОБОТИ З ГРАФІЧНИМ РЕДАКТОРОМ
- 5 **Грітченко Тетяна Яківна** 23
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ
- 6 **Комар Ольга Анатоліївна** 28
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ПО ВИВЧЕННЮ ВЕЛИЧИН

університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна

**СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ**

15 **Шевчук Ірина Василівна** 67

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

**МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ НУМЕРАЦІЇ ЧИСЕЛ У КОНЦЕНТРИ
«ТИСЯЧА» НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

16 **Шкуренко Олександра Вікторівна** 70

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, м. Київ, Україна

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

17 **Яцюк Юлія Анатоліївна** 74

викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені П. Тичини, м. Умань, Україна

**ДИВЕРСИФІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ МОВНО-
КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В
СУЧАСНІЙ ОСВІТІ**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах / М. В Богданович., М. В Козак., Я. А Король. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2008. — 368 с.

1. Шевчук І. В. Методика вивчення змістової лінії «Числа. Дії з числами початкового курсу математики / І. В. Шевчук – Умань: РВЦ «Візаві», 2018. – 107 с.

Шкуренко Олександра Вікторівна

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри

початкової освіти

Київський університет імені Бориса

Грінченка, Педагогічний інститут

м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Важливою умовою успішної професійної діяльності майбутніх учителів початкової школи є формування у них інформаційно-комунікаційної компетентності як базової складової професійної компетентності вчителя.

Володіння базовими ІК-компетентностями та ІК-грамотність є необхідною умовою успішного навчання як у закладах середньої освіти, так і навчання впродовж життя, професійного розвитку, ефективного управління навчальними закладами та застосування можливостей ІКТ в освітній та професійній діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства [2].

Для Європейських країн є властивим процес окремого оцінювання інформаційної компетентності як складової медіа-компетентності та більш широкої навички «вміти вчитися», а також інформаційно-комунікативної компетентності, пов'язаної з можливостями оптимального використання відповідних телекомунікаційних засобів. Інформаційна грамотність передбачає розуміння людиною необхідності тієї чи іншої інформації, та спроможність її пошуку. Тому потрібно розмежовувати поняття

інформаційно-комунікаційна грамотність, мережева грамотність, Інтернет-грамотність, цифрова грамотність, медіа-грамотність та комп'ютерна грамотність.

Досвід країн Європи в контексті підготовки вчителів є важливим джерелом для здійснення євроінтеграції педагогічної освіти та формування ІК-компетентностей в системі освіти України. Впродовж останнього десятиліття розвинені країни Європи та світу, розпочали ґрунтовну дискусію, яка й досі триває на міжнародному рівні, стосовно отримання людиною належних знань, вмінь та компетентностей які дозволятимуть їй гармонійно взаємодіяти з технологічним суспільством, що швидко розвивається [1].

У Нідерландах, як і в багатьох країнах світу інтеграція ІКТ в освіту знайшла своє відображення у результатах діяльності міжнародних програм та проектів, у яких країна бере участь, а саме: Навчання впродовж життя – «Lifelong Learning Programme» (LLP) Ради Європи, «Міжнародне дослідження комп'ютерної та інформаційної грамотності» ICILS (International Computer and Information Literacy study) тощо. На початку 2000 року Міністерство освіти Нідерландів ініціювало заснування фонду Kennisnet (www.kennisnet.nl) та підтримало створення SchoolNet – громадської організації, що опікуються проблемами інтеграції ІКТ у систему освіти та є її частиною. Ці організації працюють з метою задоволення освітніх потреб із використанням розвитку національної інфраструктури ІКТ, шляхом розробки і надання рекомендацій закладам освіти, їх консультування щодо питань ефективного та раціонального впровадження ІКТ у освітній процес, розповсюдження теоретичних і практичних напрацювань, співпраці з освітніми закладами початкової, середньої та професійно-технічної освіти, закладами підготовки та післядипломної педагогічної освіти. Така діяльність спрямована на учителів, викладачів, адміністраторів, керівників загально середньої та професійної освіти, шкільні ради [2].

Дослідження досвіду Нідерландів О. Гриценчук [2] у галузі інтеграції ІКТ у освітню систему, дозволило сформулювати

наступні висновки: сучасною тенденцією розвитку ІК-компетентності вчителя у Нідерландах є зосередження на її педагогічній складовій у поєднанні з ІКТ. Запровадження педагогічних підходів і технологій, застосування форм і методів навчання з використанням ІКТ дозволить набути та розвинути ІК-компетентність вчителя початкової школи. Існує об'єктивна необхідність постійного перегляду підходів, сутності, змісту, моделі ІК-компетентності вчителя початкової школи. В умовах сучасних викликів, пов'язаних із пандемією, важливим є постійний розвиток ІК-компетентності вчителя, оволодіння новими засобами ІКТ і педагогічними технологіями, опанування новими функціями тощо. Важливим є розуміння значущості власного ставлення педагога до інтеграції у навчально-виховний процес ІКТ, усвідомлення важливості розвитку ІК-компетентності для оптимізації навчання [2].

Підготовка учителів у Фінляндії характеризується: варіативністю змісту освіти, гнучкістю структури й технологій навчання, можливістю студента проектувати індивідуальний освітній маршрут, що відповідає його інтересам і потребам. Основою підготовки майбутнього учителя фінської початкової школи у виконанні професійних обов'язків вважається компетентнісний підхід як ефективна освітня парадигма. Серед професійних компетентностей (предметна компетентність, дослідницька компетентність, курікулярна компетентність, компетентність безперервного навчання, емоційна компетентність, соціальна компетентність, комунікативна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, інтелектуальна компетентність, ситуативна компетентність, часова компетентність) особливе місце відведено інформаційно-комунікаційній компетентності (Information and Communication Technologies – ICT Competence), яка є сукупністю знань та вмінь, що формуються в процесі навчання та самонавчання в галузі інформаційних технологій (ІТ), а також здатність до виконання педагогічної діяльності за допомогою ІТ. В університетах Фінляндії з метою формування інформаційно-комунікаційної компетентності

майбутніх вчителів початкової школи застосовують різноманітні підходи: використання цифрових навчальних ресурсів (Digital Learning Resources), відкрите та дистанційне навчання (Open and Distance Learning), систему управління навчанням (Learning Management Systems). На думку Петренко, вивчення досвіду підготовки учителів початкової школи у Фінляндії відкриває нові можливості для удосконалення системи педагогічної освіти в Україні в умовах її адаптації до вимог загальноєвропейського освітнього простору [3].

Отже, формування й розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів початкової школи здійснюється упродовж усього терміну навчання в закладі вищої освіти. Успішною умовою його здійснення є організація активної навчально-пізнавальної діяльності студентів, яка забезпечуватиме перехід від пасивного отримання знань до пізнання як активної діяльності. Застосування можливостей інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє вчителю спонукати учнів до активного навчання, заохочувати до взаємодії, співпраці, сприяє формуванню вмінь вирішувати проблеми, створювати нові знання. В результаті такої діяльності вчителя початкової школи посилюється його роль як партнера у процесі виховання й розвитку особистості учня. Тому забезпечення особистісного та професійного становлення майбутніх учителів початкової школи, щоб рівень їх компетентності відповідав потребам сьогодення та дозволив забезпечити якісну освіту молодших школярів є важливим завданням, що постає перед сучасною вищою освітою України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. Рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]; за заг. Ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. – К.: Атіка, 2010. – 88с.
2. Гриценчук О. О. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя у галузі середньої освіти Нідерландів: підходи, моделі, досвід // Інформаційні технології і засоби навчання, 2015, том 49, №5.

3. Петренко С. В. Аспекти професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи в закладах вищої освіти Фінляндії: формування інформаційно-комунікаційної компетентності, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2SZ8xW5>

Яцюк Юлія Анатоліївна

викладач-стажист кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна*

ДИВЕРСИФІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Динамічні зміни в українському суспільстві неможливі без системного реформування національної системи освіти. Модернізаційні перетворення здійснюються відповідно до загальноцивілізаційних тенденцій розвитку національних освітніх систем, трансформації освіти в Україні з її орієнтацією на людину, на фундаментальні загальнолюдські цінності, структурної перебудови системи вищої освіти і механізмів управління нею.

Аналіз джерел з проблеми модернізації вищої освіти як закономірного соціокультурного процесу дає можливість зробити висновок, що системоутворюючим чинником професійної освіти має стати її різноманітність, різнобічний розвиток і глибока інтеграція всіх освітніх підсистем і процесів. Питанням дослідження диверсифікаційних процесів присвятили свої дослідження М. Багорка, І. Білоткач, О. Ковтун, М. Корінько, Г. Пересадько, В. Цимбал та ін. Модернізація системи вищої професійної освіти неможлива без її диверсифікації, що має забезпечити ефективність управління процесом формування мовно-комунікативних здібностей майбутніх вчителів.

Диверсифікація (від латин. *diversus* – різний і *facere* – робити, розмаїття; різнобічний розвиток; розширення активності; вихід за

Навчальне видання

ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

**Всеукраїнська науково-практична
інтернет-конференція
7-8 жовтня 2020 року
(матеріали конференції)**

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 19.10.2020 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 8,83
Тираж 20 прим. Замовлення № 275

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavisadova@gmail.com